

Vraag nr. 109
van 19 maart 2004
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Ouderenzorg – Allochtonen

De bevolking in Vlaanderen veroudert snel. Een bijzondere situatie treft men aan bij de allochtone ouderen. De eerste generatie migranten heeft nu een hoge leeftijd bereikt. Velen hebben hun oorspronkelijke culturele context behouden. Om een volwaardige ouderenzorg te kunnen aanbieden, dient hiermee rekening gehouden te worden.

De veronderstelling dat in zuiderse culturen de informele zorg tot een veel lagere professionele zorgvraag leidt, blijkt volgens de literatuur niet volledig steek te houden. Interculturalisering van de zorg moet dan ook aandacht krijgen en ook het taalprobleem verdient aandacht.

Zo stelt men vast dat heel wat van de Italianen op hoge leeftijd slechts gebrekkig Nederlands of Frans beheersen. Bovendien brengt dementie met zich mee dat men eerst het recente verleden vergeet : men zal dus terugvallen op taal en cultuur van het geboorteland. Het risico is dan ook groot dat deze ouderen hun omgeving nog moeilijker zullen begrijpen en afhankelijk worden van beslissingen van hun kinderen of van anderen.

De minister van Welzijn beloofde vroeger hiervoor effectief iets te doen.

Mag ik de minister vragen welke initiatieven zij totnogtoe nam en wat de concrete gevolgen zijn in het algemeen en in de regio's met meer ouder wordende migranten in het bijzonder ?

Antwoord

Onder meer door een studie van het Hoger Instituut der Kempen is tijdens deze legislatuur de zorgproblematiek van ouderen uit etnisch-culturele minderheden duidelijk in kaart gebracht.

Van etnisch-culturele minderheden wordt soms verondersteld dat ze hun zorgvragen kunnen beantwoorden in de eigen familie of in de eigen gemeenschap. Dit is misschien de verwachting van

de ouder wordende eerste generatie allochtonen, maar deze verwachtingen worden niet altijd ingelost. Als men bij het ouder worden hulp en diensten nodig heeft, dan zal men de verwachtingen richten op kinderen en familie. Maar dan komt de ontnuchterende vaststelling dat dit systeem niet meer in alles kan voorzien. Terwijl men dit niet openlijk onder ogen durft zien. Het "niet rekenen op de kinderen" is immers binnen de allochtone gemeenschappen vaak taboe.

De werkgroep etnisch-culturele minderheden bij de voorbereiding van een nieuw ouderenbeleid heeft dan ook volgend prioritair advies geformuleerd : de direct betrokkenen (ouderen uit etnisch-culturele minderheden, mantelzorgers, beroepskrachten uit voorzieningen) informeren en sensibiliseren en interactie tussen de doelgroepen en voorzieningen bewerkstelligen met als doel de vicieuze cirkel van wederzijdse onbekendheid te doorbreken.

In de voorbije jaren werd daartoe met steun van mijn kabinet en de provinciebesturen in Brussel, Antwerpen, Gent, Genk en vier Antwerpse steden, het project "Ouder worden in Vlaanderen" opgezet. Deze vormingssessies gaven aanleiding tot de oprichting van permanente lokale werkgroepen. Zo kwam in Brussel Ovalo tot stand (*Overlegplatform Allochtone Ouderen – red.*). Een permanent overlegplatform waaraan de integratiesector, zelforganisaties, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de ouderen- en thuiszorgvoorzieningen deelnemen.

Ik heb daarenboven in overleg met de verenigingen voor etnisch-culturele minderheden dit jaar volgende bijkomende proefprojecten opgestart:

- de uitbouw van een aangepaste hulp- en dienstverlening binnen een rusthuis (OCMW Genk);
- welkomgezinnen voor allochtone ouderen (Stichting Welzijn Assenede);
- "Samen Oud in Molenbeek" : een behoeftenonderzoek in samenwerking met vrijwilligers uit de migrantengemeenschap (lokaal dienstencentrum De Vaartkapoen);
- een vormingscyclus voor Turkse mantelzorgers (provinciebestuur Oost-Vlaanderen);

- bevraging van noden van Turkse ouderen en stimuleren van beleidsparticipatie (Unie van Turkse Ouderen);
- de ouderenadviseur, een brugfunctie tussen de Marokkaanse ouderen en de voorzieningen (VZW Almanar Brussel).

De ervaringen met deze projecten hebben mee aanleiding gegeven tot het door de Vlaamse regering op 26 maart 2004 goedgekeurde Strategisch Plan Minderheden.

De Vlaamse overheid neemt hiermee de nodige maatregelen zodat etnisch-culturele minderheden met een zorg- of hulpvraag in 2010 toegang hebben tot het meest gepaste welzijnsaanbod. De Vlaamse overheid zal hiertoe prioritaire mogelijkheden bieden aan initiatiefnemers uit de ouderenzorg gelegen in de gebieden met een grote aanwezigheid van etnisch-culturele minderheden om een evenredig toegankelijke en kwaliteitsvolle dienstverlening aan allochtone ouderen en hun omgeving te garanderen.

De specifieke projecten zelf hebben aanleiding gegeven tot een betere samenwerking tussen de zelforganisaties en de welzijnsvoorzieningen. In Genk is het seniorenbeleidsplan opgesteld in samenwerking met de netwerken van etnisch-culturele minderheden. Het OOK (*Vlaams Ouderenoverlegcomité – red.*) zal de zelforganisaties uitnodigen om lid te worden en deel te nemen aan de diverse werkgroepen.